

29. oktobra
obeležava se
Svetski dan
moždanog
udara

SAVET
EKSPERTA

prim. dr sci.
med. Marjana
Vukićević
specijalista
neurologije

- Na svakih 20 minuta jedna osoba u Srbiji doživi moždani udar
- Na svakih sat jedna osoba premine usled ove bolesti
- Moždani udar je prvi uzrok smrtnosti žena, a drugi uzrok smrtnosti muškaraca u Srbiji

Utrnulost kao alarm za moždani udar

Ako osetite da su vam utrnule ruke ili noge, ne tražite razloge u lošem spavanju ili prekrštenim nogama, tako samo gubite dragoceno vreme

Moždani udar je teška i ozbiljna bolest krvnih sudova mozga koja nastaje naglo i ispoljava se najčešće slabošću i utrnulošću jedne polovine tela, iskrivljenošću jednog dela lica i teškoćama u govoru i opažanju. Širom sveta, svake godine 17 miliona ljudi pretrpi moždani udar, a u Srbiji ga godišnje doživi više od 20.000 njih. Od tog broja trećina pacijenta premine odmah, trećina ostaje s trajnim invaliditetom, a trećina se oporavi, pokazuju podaci Specijalne bolnice „Sveti Sava“, u kojoj se i zbrinjava najviše pacijenta sa moždanim udarom.

– Moždani udar nastaje usled zapašenja krvnog suda mozga samim trombom koji se nađe u krvnom su-

du ili dođe iz srca. U stvari, to je ugrušak stvoren usled srčanih aritmija – objašnjava prim. dr sci. med. Marjana Vukićević, specijalista neurologije i v. d. direktora Specijalne bolnice „Sveti Sava“.

Najvažnija su prva četiri sata

Naša sagovornica kaže da moždani udar, srećom, više nije beznadežno oboljenje jer se adekvatnim lečenjem i terapijom može izlečiti, a mogu se sprečiti i posledice koje on ostavlja.

– Nije smrtnost ono najteže u moždanom udaru, već invaliditet koji on ostavlja. U svetu je on drugi uzrok invaliditeta, dok je kod nas na

prvom mestu. Samo polovina ljudi koji prežive moždani udar može delimično da se vrati svom životu, dok čak 20 do 30 odsto njih zahteva tuđu negu i pomoć. To nije teško samo za pacijenta već i za njegovu porodicu i celo društvo.

Kada se radi o moždanom udaru, ističe doktorica, najvažnije je da znamo koji su njegovi simptomi.

– Nekada pacijenti ne prepoznaju sami moždani udar, već ga prepoznaju njihova okolina. Simptomi moždanog udara su, pre svega, poremećaj govora, pa vrlo često neko primeti da su se pacijentu iskrivila usta, da ne može da izgovori neku reč, da ne može da prepozna šta drugi govore, zatim

prisutni su slabost i trnjenje u ruci i nozi, a neretko se dešava i potpuna oduzetost, kada pacijent može da padne i zadobije prelom, recimo, kuka – upozorava dr Vukićević.

Treba nam savremena terapija

Pacijenti sa moždanim udarom često sami nalaze razna obrazloženja za svoje simptome – loše su spavali, noga im je bila prekrštena pa je zato oslabila i utrnula, što nije dobro jer se tako gubi dragoceno vreme. Kada se desi moždani udar, jako je važno da pacijent na vreme stigne do najbliže zdravstvene ustanove jer tada terapija ima veću uspešnost.

– Jedna vrsta terapije se može primeniti samo u prvih četiri i po sata, kada se lek daje u venu i razgrađuje se tromb. Svi pacijenti koji dođu kasnije, kada se tromb već razvio, ne mogu da dođu do terapije. Pacijenti koji imaju zapašenje tih velikih krvnih sudova mogu da dobiju najsavremeniju terapiju – to je mehanička trombektomija kojom putem katetera, u angiosali, dolazimo do krvnog suda koji je zapašen i izvlačimo tromb iz mozga.

Kada prođe akutna faza bolesti, pacijent mora da dobije lek koji treba da spreči novi moždani udar.

– Do sada su naši pacijenti dobijali stare antikoagulantsne lekove i oni su donekle bili sigurni. Oskoro postoje novi antikoagulantsni lekovi koji su, pre svega, efikasniji, sigurniji, bezbedniji i komforniji po pacijenta, ali oni, nažalost, kod nas još nisu na pozitivnoj listi, što će se, nadam se, uskoro promeniti.

Violeta Nedeljković

violeta.nedeljkovic@bliczena.rs